

# НА ЧЕРЗІ ДЕННІЙ: СЕСІЯ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!



Орган парткому, ректорату,  
комітету ЛКСМУ та профкому  
Одеського ордена Трудового  
Червоного Прапора  
державного університету  
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ  
ХХХV

№ 18 (968)

13 ЧЕРВНЯ

1969 р.

Ціна 2 коп.

## МІСЦЕ КОМУНІСТА— ПОПЕРЕДУ!

У ВЕЛИКОМУ актовому залі 4 червня 1969 року відбулися загальноуніверситетські партійні збори. На порядку денному зборів стояло два питання: 1) про підвищення авангардної ролі і громадської активності комуністів, 2) довибори парткому.

З доповіддю з першого питання виступив секретар парткому університету Л. Х. Калуст'ян. В обговоренні доповіді взяли участь т.г. Краснянський, Іванов, Пляшко, Червоний, Міщенко, Федосєєв.

На зборах виступив перший секретар Центрального РК КПУ І. Є. Крук.

В роботі зборів взяв участь інструктор обкому КПУ В. С. Мінов.

Партійні збори прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на підвищення авангардної ролі комуністів в роботі й навчанні та ріст їх активності у громадській діяльності.

Потім учасники зборів таємним голосуванням обрали членом парткому Є. І. Дятлова.

\* \* \*

На засіданні парткому Є. І. Дятлов обраний заступником секретаря партійного комітету університету.

В НАШОМУ вузі п'ятидесяти роки характеризуються активною боротьбою за високий ідейний рівень навчальної і наукової роботи. У виконання завдань, які стояли перед професорсько-викладацьким складом та партійною організацією, активно включилась і організація ЛКСМУ університету, яка в 1950 році налічувала 1589 комсомольців.

По кількості найбільшими були організації юридичного факультету — 317, філологічного — 237, історичного — 208 осіб.

Комітет ЛКСМУ університету, який тоді очолював тов. Збандут, нині директор Одеської кіностудії, всю свою роботу спрямовував на покращення навчального процесу як найголовнішої ланки в комуністичному вихованні молоді. Особливу увагу приділяли роботі з студентською молоддю перших курсів.

Комсомольці-активісти допомагали першокурсникам правильно організувати свій час, вчили як працювати над книгою, готувались до екзаменів та заліків,

## Сторінки з літопису УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОМСОМОЛУ

проводили зустрічі з професорсько-викладацьким складом, студентами-відмінниками, здійснювали систематичний контроль за самостійною роботою першокурсників.

На зборах комсомольського активу дуже серйозно обговорювався стан ідейно-політичного виховання студентства, де гострий критиці піддали комсомольський комітет та факультетські бюро за недостатній контроль за вивченням соціально-економічних дисциплін, за проведенням політінформацій.

Всі ці заходи дали бажані результати. В зимову екзаменаційну сесію 1949—1950 навчального року успішність комсомольців складала 98%, а успішність комсомольців біологічного факультету в літню екзаменаційну сесію

ПРОТЯГОМ травня відбувалися звіти та перевибори груп народного контролю на загальних зборах співробітників, студентів усіх факультетів та інших установ університету.

23 травня відбулися звітно-перевиборні збори Головної групи народного контролю університету. Із звітною доповіддю на зборах виступив голова бюро університетської групи народного контролю В. О. Цветков.

— У важливій, відповідальній і почесній роботі по перевірці й контролю практичної реалізації завдань, поставлених перед нашим колективом Партією та Урядом, — говорив він, — у 13 групах бере участь 170 співробітників та студентів.

За звітний період цей загін народних дозорців провів значну й результативну роботу. Особливо активно працювали групи народного контролю на таких факультетах: на біологічному (голова П. І. Дмитрашко), історичному (голова А. З. Яровий), геолого-географічному (голова М. Й.

Мазур), хімічному (голова А. І. Позігун) і група адмгоспчастини (голова І. В. Шаура). Слабко виконували свої функції групи народного контролю фізичного, механіко-математичного факультетів (голови Г. В. Дідковський, М. Н. Кривцова) та експериментальних майстерень (голова П. І. Філіпов).

## ЗНАЧНА РОБОТА

Університетська група народного контролю за звітний період провела 18 перевірок.

— Основним критерієм оцінки діяльності групи народного контролю, — говорить далі доповідач, — є її результативність і гласність. І в цьому напрямку за звітний період при підтримці парткому зроблено й досягнуто чимало, хоча далеко і не все.

В обговоренні роботи університетської групи народного

контролю взяли участь тт. Беркович, Дмитрашко, Москаленко, Бекерська, Титаренко, секретар парткому Калуст'ян і представник Комітету народного контролю Центрального району тов. Кравчук.

Всі виступаючі, відзначаючи позитивні сторони роботи групи народного контролю університету, водночас, звертали увагу на те, що деякі правильно поставлені питання поки задовільно ще не розв'язані. Це стосується, наприклад, планування і виконання учебного навантаження викладачами на деяких факультетах; поліпшення трудової дисципліни серед співробітників і студентів; видання учбових посібників для студентів, їхня вартість; упорядкування тротуарів у районі біологічного факультету; захист рослин ботанічного саду від шкідників.

Збори обрали новий склад групи народного контролю університету. В одностайно прийнятій резолюції-наказі збори визначили шляхи дальшої успішної роботи народних дозорців.



досягла 100%.

Значно розширилась мережа наукових студентських гуртків. В 1950 році в університеті працювало 76 наукових гуртків, які об'єднували 1720 студентів.

Та коло питань, якими займалась організація ЛКСМУ, не обмежувалось тільки навчальною та науковою роботою. Комсомольці університету одностайно підтримали заклик ЦК ВЛКСМ — взяти активну участь в підготов-

ці до виборів у Верховну Раду СРСР. Для роботи на виборчих дільницях було виділено 76 комсомольців-агітаторів.

Значно покращилась також культурно-масова робота в комсомольській організації. Непогано працювали гуртки художньої самодіяльності. В університеті пройшла перша післявоєнна олімпіада художньої самодіяльності.

Цікавою формою роботи було шефство над школами, підприємствами. В 1951 році комсомольська організація університету здійснювала шефство над Голоморбудом. Для агітмасової роботи виділили 90 агітаторів, які проводили бесіди в підшефних організаціях, читали лекції, організували виступи агіткультбригад.

На VI комсомольській конфе-

ренції університету підкреслювалось, що ідеологічне виховання молоді — одне з найголовніших завдань комсомолу, а тому, в першу чергу, слід звернути увагу на вивчення марксистсько-ленінської теорії. Йшлося також про необхідність покращення роботи по вихованню у студентів любові до своєї майбутньої професії.

На конференції заслухали звіт про роботу лекторської групи. Члени цієї групи виступали на підприємствах, в різних організаціях, в університеті. Окремі лекторські групи працювали також на філологічному, історичному та фізико-математичному факультетах.

Слід особливо підкреслити активну участь студентів в спортивній роботі. В спортивних секціях працювало близько 1500 юнаків та дівчат; понад 600 студентів склали норми на значок ГПО I та II ступеню.

З великим піднесенням зустріли комсомольці та молодь університету рішення XIX з'їзду

Продовження на 2-й та 3-й стор.



## ПІДСУМКОВЕ ЗАНЯТТЯ

ПРИ АКТИВНІЙ участі всіх слухачів теоретичного семінару професорсько-викладацького складу і співробітників фізінституту та фізичного факультету пройшло підсумкове заняття, присвячене одній з найбільш хвилюючих тем сучасності: «Ленінізм — єдине інтернаціональне вчення комуністів всіх країн».

Учасники семінару з великим зацікавленням слухали змістовну доповідь Ганни Василівни Ахмерової про міжнародне значення історичного етапу боротьби КПРС проти правого і лівого опортунізму, Івана Федоровича Смірнова — про ленінські принципи зовнішньої політики СРСР і пролетарського інтернаціоналізму, Анатолія Дитчука — про ідеологію і тактику антикомунізму та ін.

Протягом всього учбового року систематично працювали над вивченням важливих проблем теорії, історії та політики КПРС доцент Ольга Федорівна Ракитянська, старший науковий співробітник Тетяна Анатоліївна Нечайова, інженер Григорій Павлович Ліпатов, завідувач лабораторією Марія Михайлівна Воронцова, старший лаборант Галина Всеволодівна Семенова і багато інших. Дуже цікаве повідомлення з питань партійного будівництва підготували старший інженер А. В. Купавцев, лаборанти К. П. Кириленко і О. Н. Кожиця.

З заключним словом виступив доцент Я. М. Штернштейн. Він підсумував виступи і підкреслив велике значення боротьби КПРС за ленінську єдність міжнародного комуністичного руху, за створення світового антиімперіалістичного фронту.

М. ПАХОМОВ.



## СЛІДАМИ ОДНОГО РЕЙДУ

«Побут студентів повинен постійно бути в центрі нашої уваги», — сказала у своєму виступі на одному із засідань профкому університету доцент В. І. Грановська. Ні для кого не секрет, що побут кожного студента нерозривно пов'язаний з його навчанням, виконанням громадських обов'язків. І далеко не останнє місце в студентському побуті займає проблема харчування.

З метою перевірки роботи факультетських буфетів нашого університету комітет комсомолу ОДУ разом із профкомом створили рейдову бригаду, до складу якої входили і автори цих рядків. На протязі кількох днів рейдова бригада провела перевірку роботи деяких буфетів.

В результаті перевірки ми прийшли до висновку, що загалом буфети працюють непогано і досить вдало обслуговують студентів. Ми цікавились думками студентів з цього приводу.

Вони добре відгукуються про роботу буфетниць Попко (історичний факультет) та Трофімової (факультет романо-германської філології).

Слід однак звернути увагу на ті недоліки, які спостерігались під час перевірки у всіх без винятку буфетах. Бажає багато кращого санітарний стан в них. Це пов'язано як з відсутністю допоміжних приміщень, так і з невиконанням окремими буфетницями елементарних норм санітарного розпорядку. Крім того, на дверях жодного буфету ми не побачили розпорядку робочого дня.

Окремо хочеться зупинитись на безпрецедентному випадкові, який мав місце при перевірці кафетерію (буфетниця т. Гершман, від їдальні № 98, II тресту їдальні). Тут було проведено контрольну купівлю продуктів. І коли ми після закінчення загальної перевірки підводили підсумки, то звернули увагу на те, що

ціна, яку нам назвала тов. Гершман, не збігалася з нашими розрахунками. Причому різниця становила 28 копійок.

Цей випадок став предметом обговорення на черговому засіданні профкому університету. Виступаючи на засіданні, тов. Гершман доводила, що це явище трапилось через її неуважність. Завідуючий 98-ю їдальнею, інші працівники говорили про тов. Гершман як про людину чесну й сумлінну, і що це було дійсно непорозуміння. Але члени рейдової бригади вважають, що слово «непорозуміння» звучить надто м'яко. І тому цілком вірно зробив профком ОДУ, суворо попередивши тов. Гершман.

Перевірки побуту студентів — справа корисна і потрібна. Хочеться тільки побажати, щоб вони проводилися не від випадку до випадку, а систематично.

Б. ЄЛЬЦОВ, П. ЛОМІНСЬКИЙ, Л. ПЕЛЬЦМАХЕР,  
члени рейдової бригади.

На юридичному факультеті завершився захист дипломних робіт. Всі студенти-випускники подали роботи, які відповідали вимогам, й успішно захистили їх.

Зараз на факультеті йдуть державні іспити. Один з них — з політекономії — випускники вже склали.

НА ФОТО: захист дипломних робіт на юридичному факультеті. Захищає свою роботу (зліва, за кафедрою) студентка-випускниця Г. А. ДАНШИНА.

Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

## З НАЙВИЩИМ БАЛОМ

Йде захист дипломних робіт на факультеті романо-германської філології.

На англійському відділенні першими взяли цей рубіж дипломанти В. Курбатова, В. Загумений, Т. Переславцева, І. Гордон.

Державна екзаменаційна комісія оцінила їхні роботи найвищим балом.

## Сторінки з літопису УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОМСОМОЛУ

КПРС. На всіх факультетах та в академічних групах жваво обговорювались рішення з'їзду, гостро викривались недоліки в комсомольській роботі. Збори комсомольського активу відзначили серйозні недоліки в політичному вихованні молоді, в оволодінні марксистсько-ленінською теорією. Недостатню боротьбу вели організації ЛКСМУ факультетів і з порушеннями дисципліни.

Враховуючи ці недоліки, ведучи з ними постійну боротьбу, комсомольська організація добилась непоганих успіхів. Під час літньої екзаменаційної сесії із 1585 комсомольців, що склали екзамен з соціально-економічних дисциплін, 1469 чоловік склали їх тільки на «добре» та «відмінно».

Продовження. Поч. на 1-й стор.

Набагато краще стала працювати лекторська група, яка налічувала вже 72 доповідачі. Ними на протязі року прочитано близько 300 лекцій та доповідей. Непогано працювала комсомольська організація також по роуту своїх рядів та підготовці кращих комсомольців до вступу в ряди партії. В 1951—1952 навчальному році в ряди ВЛКСМ було прийнято 70 юнаків та дівчат, в ряди партії рекомендовано 50 кращих комсомольців.

Плідно працював комітет комсомольської організації, до складу якого входили тт. Котов (секретар комсомольської організації), Богатський, нині професор, доктор хімічних наук, проректор по навчальній роботі нашого університету, Болдирев, нині проректор педінституту, Чердиченко,

нині завідувач відділом науки Одеського ОК КП України, Орехов, нині завідувач лекторською групою ОК КП України, Рябова, нині доцент біологічного факультету нашого університету, та Єгоров, нині проректор Одеського інституту народного господарства.

ЧИМ БИ НЕ ЗАЙМАЛАСЬ комсомольська організація університету, очолювана партійною організацією, на першому плані завжди стояла боротьба за глибокі та міцні знання студентів. Дуже плідно будували в цьому відношенні свою роботу комсомольські бюро філологічного, юридичного та геолого-географічного факультетів, а тому й не дивно, що найкращі результати сесій були саме на цих факультетах.

В 1953 році університет дав країні 500 молодих спеціалістів, 180 чоловік з числа випускників одержали диплом з відзнакою. На належному рівні стояла також студентська наукова робота. 76 студентських наукових гуртків охоплювали 1395 членів НСТ. Комітет ЛКСМУ оголосив і провів огляд-конкурс студентських наукових робіт, присвячений XIX з'їзду КПРС. За кращі роботи 9 студентів були нагороджені грошовими преміями, 15 — грамотами обкому ЛКСМУ, 5 — грамотами університету.

XII з'їзд комсомолу поставив перед студентською молоддю конкретні завдання: наполегливо оволодівати знаннями, виховувати в собі відданість Батьківщині, готовність стати активними будівниками комуністичного суспільства. З'їзд підкреслив, що комсомольські організації вузів повинні допомагати партійним організаціям в роботі по підготовці висококваліфікованих та всебічнорозвинутих спеціалістів.

Комсомольська сім'я університету, яка налічувала вже 1800 чоловік, відгукнулася на заклик

з'їзду. Покращилась навчальна, політвиховна робота. Однією з кращих була визнана комсомольська група 5 курсу історичного факультету.

За рішенням партбюро та комітету комсомолу з 25 березня по 1 квітня 1954 року в університеті проводилась міжфакультетська олімпіада художньої самодіяльності, присвячена 300-річчю возз'єднання України з Росією. Колектив художньої самодіяльності університету в квітні виїжджав до Кишинівського університету.

З жовтня 1954 р. по вересень 1958 р. комсомольську організацію університету очолював Олександр Всеволодович Богатський. До складу комітету входили: тт. Литовченко, нині декан гідрометінституту, Ващенко, нині старший викладач юридичного факультету, В. В. Фашенко, нині проректор по заочному і вечірньому навчанні нашого університету.

БАГАТИМ було для комсомольців та молоді університету літо 1955 року. Після навчання та наукової роботи юнаки та дівчата завзято взялись за польові роботи в підшефному колгоспі.



## НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ

ДНЯМИ на розширеному засіданні кафедри трудового, земельно-і колгоспного права юридичного факультету нашого університету відбулося обговорення проекту Примірного Статуту сільгоспартілі.

В доповіді завідуючого кафедрою кандидата юридичних наук доцента І. О. Середи і виступах учасників засідання—кандидата економічних наук С. Продянца, доцента В. Олівського, старшого викладача М. Єльчанінова, викладача Г. Ясінської, завідуючого відділом Милітопольського РК КПУ І. Щербача, представника колегії адвокатів І. Яковлева та ін. підкреслювалось велике значення проекту Примірного Статуту колгоспу.

В ході обговорення проекту нового нормативного акту були внесені конкретні пропозиції, спрямовані на його удосконалення.

■■■■■■■■■■

## СТУДЕНТИ—ЛЕКТОРИ

ТРИ МІСЯЦІ тому на біологічному факультеті була організована лекторська студентська група. Незважаючи на недовгий строк її існування, студенти проробили велику, потрібну, цікаву роботу.

З великим інтересом слухали наші лекції робітники біологічного факультету (технічний персонал), ботанічного саду ОТТУ, БМУ-17, Канатного заводу. Студенти читають лекції на будівельних майданчиках, в заводських і студентських гуртожитках, в клубах. Дуже хороший відгук одержала лекція про міжнародне становище, яку прочитав студент III курсу В. Мазураш лікарям Одеської обласної санепідстанції.

Студент III курсу  
біологічного факультету  
О. ШЛІФЕР.

Заспівувачами в роботі були студенти II та V курсів історичного факультету, які зобов'язалися щоденно виконувати виробничі норми на 115—120%, не допускати втрат при збиранні врожаю, а також брати активну участь в громадському, політичному та культурному житті колгоспу. Їх заклик підтримали студенти хімічного, філологічного та фізико-математичного факультетів.

В 1956 році комсомольська організація університету налічувала вже 3000 комсомольців. Покращилась політико-виховна робота. На літній екзаменаційній сесії 1167 студентів одержали тільки добрі та відмінні оцінки, 232 — тільки відмінні.

На всіх факультетах обговорювались рішення XX з'їзду нашої партії. В кожній групі йшло вивчення матеріалів з'їзду. Вийшов збірник наукових студентських робіт. Проводилась перебудова агітаційної роботи, в постановці якої було ряд недоліків. Комсомольська організація систематично займалась підвищенням культурного рівня студентів, організацією різних зустрічей, вечорів,

НА ЗОРІ Радянської влади виникли перші газети і журнали — органи комуністичних молодіжних організацій. Велика їх заслуга в патріотичному та інтернаціональному вихованню радянської молоді, по прилученню молодих громадян країни Рад до світлих і благородних ідеалів комунізму. Ми пишаємось тим, що наша бібліотека змогла зберегти періодику перших років Радянської влади.

На полицях наукової бібліотеки Одеського державного університету ви можете познайомитись з поживними листами журналу «Работа», органу Центрального Комітету Комуністичної Спілки Молоді. Уже в першому номері за 1923 рік ви читаете: «Активіст! «Работа» твой журнал. Ты обязан регулярно его читать. Он лучшее пособие в твоей работе». І Вас інформують про завдання спілок молоді, про життя партії і комсомолу.

В розділі «По комсомольській Україні» ми знайомимось з подорожніми замітками по Подоллі, спілкою КСМУ Луганського паровозобудівельного заводу імені Жовтневої революції, з молодими навалівцями (комсомольцями Миколаївського суднобудівного заводу), з життям комсомолу Катеринославщини (Дніпропетровщини), Черніговщини, Донбасу, про нове в світі молоді Одеси. В № 5 за 1923 рік ми читаємо

## В перші роки

(ЗА ФОНДАМИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ)

замітку Вальтера Шульца «Фашизм и германская рабочая молодежь», в № 1 за 1924 р. знаходимо матеріал про комсомол Південної Африки.

Комісія по вивченню історії руху молоді при ЦК КСМ України в 1923 році почала видавати збірник «Юношеское движение». В першому номері вміщені статті: С. Білокриницького «На верном пути. (От подпольных кружков к единому юношескому движению)», Г. Ларського, А. Максимова, О. Тарханова «У истоков». В цьому нарисі автори пишуть про 1918 рік в Одеській організації Спілки Молоді. В цей період Спілка нараховувала близько 300 чол. і мала чудову бойову дружину з 4-х взводів. Вона виконувала дуже серйозну роботу.

В розділі «Спогади» є стаття І. Цалкіна «Коллектив «Кож». Це історія колективу «Кож», який був створений в Одесі, в листопаді 1917 року при профспілці по обробці шкіри. В розділі «Матеріали и документы юдвижения» надруковано «Подпольное воззвание Одесского Губкома Комму-

нистического Союза Рабочей Молодежи».

В другому номері збірника (1924 р.) вміщені статті про ініціативну групу по організації Київської спілки робітничої молоді, про історію Донецької організації КСМУ, про Катеринославський комсомол під час громадянської війни і інтервенції, про Київський комсомол під час деніківщини, про Юзівську організацію молоді.

В спогадах Мороза і Гаріна «Боевое крещение» говориться про передову робітничу молодь Одеси в тривожні, тяжкі дні корніловщини, про боротьбу дружини молоді з гайдамаками.

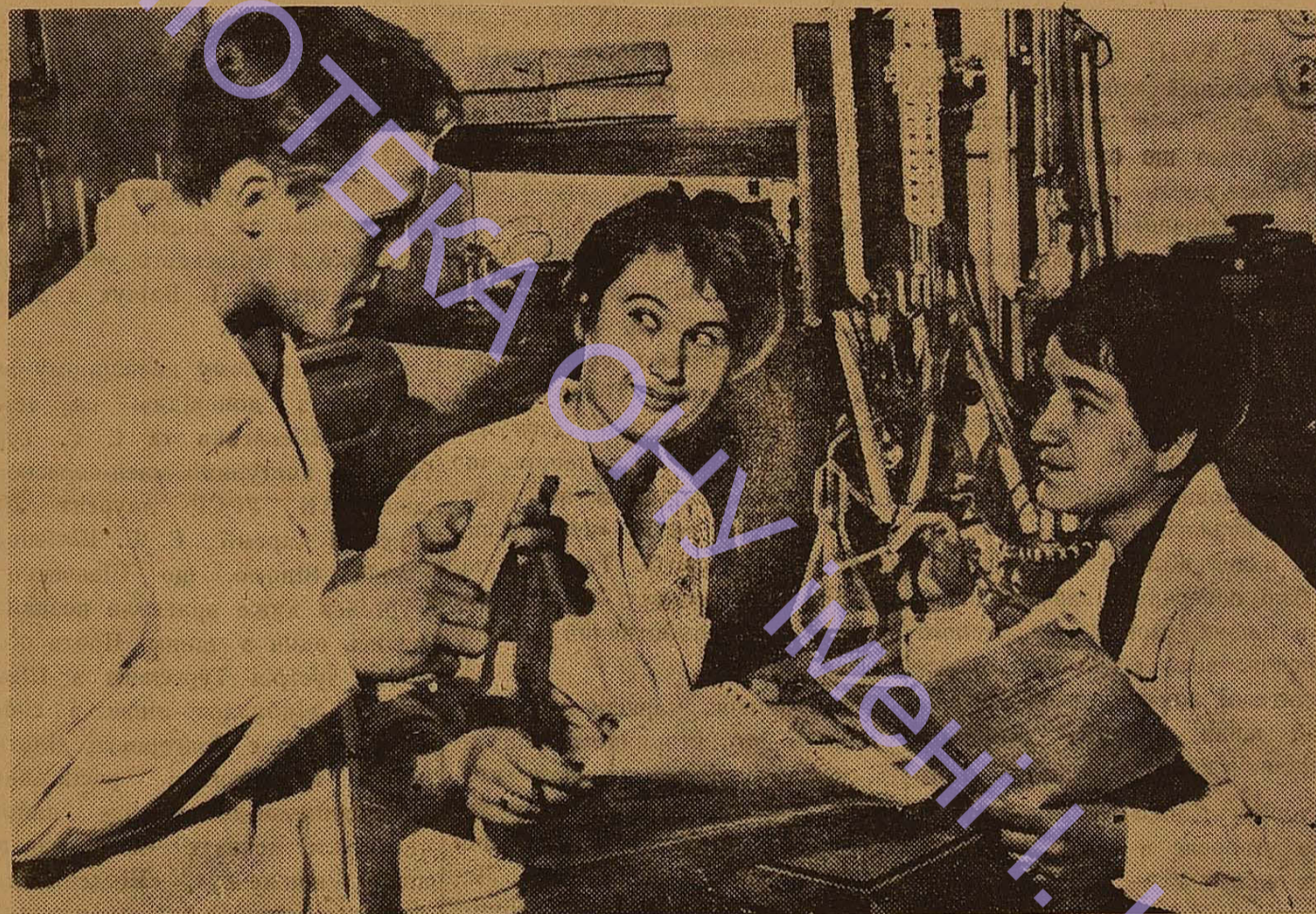
А. Біпман в замітці «Девушки в педполье» розповідає про політичний Червоний Хрест в Одесі. Він займався організацією допомоги заарештованим товаришам, а під час підготовки до повстання Червоний Хрест повинен був зайнятися організацією санітарних заголів. Коли червоні повстанці зайняли місто, Червоний Хрест організував санітарні пункти, в котрих працювали вучені в підпіллі комсомолки.

П'ятий номер збірника вийшов у 1928 році українською мовою під назвою «Юнацький рух». У спогадах, присвячених пам'яті юних комуністів, що загинули в боротьбі, написано про всім відомий «Процес 17-ти» в Одесі. Суд ухвалив дев'ять товаришам смертний вирок (повішення), а інших присудив до каторги. За двадцять чотири години мала відбутися кара. Засуджені тримали себе спокійно, бадьоро і стійко. Караули перший і другий відмовились їх вести на розстріл. Вони жили ще ніч. Потім їх розстріляли.

В фондах наукової бібліотеки зберігається газета робітничої молоді Одещини за 1923—1924 роки. Спочатку газета виходила кожного тижня, а потім почала виходити кожного дня. Редакція цієї газети містилася спочатку на вулиці Карла Маркса № 35, а потім в будинку № 6 по Дерибасівській. Читаєш газету з захопленням, бо це ж перші кроки комсомолу рідного міста Одеси в перші роки мирного життя за часу Радянської влади.

Гортаючи сторінки журналу та газет двадцятих років, відчуваєш пульс того негмонного часу, завдяки якому комсомол України з великими досягненнями зустрічає своє п'ятдесятиріччя.

О. НОТКІНА.



Днями студенти-випускники хімічного факультету А. Смагін, Л. Філімонова та Л. Лященко будуть захищати свої дипломні роботи.

На фото (зліва направо): студенти А. Смагін, Л. Філімонова та Л. Лященко обговорюють експериментальні результати, які вони отримали при виконанні дипломних робіт.

Фото Я. ЛЕВІТА.

культпоходів. Дуже цікавою була зустріч з капітаном танкера «Туапсе» т. Калініним, яка відбулася в грудні.

В 1956 році в університеті був проведений перший в його історії молодіжний фестиваль.

Добре попрацювали юнаки та дівчата влітку. Комсомольська бригада в кількості 180 чоловік виїжджала на цілину. Члени бригади зібрали 1,5 млн. пудів хліба, виробили 30 тис. трудоднів. 300 комсомольців працювало в різних районах області влітку, а восени 1570 студентів — в колгоспах Іванівського району.

Спорт та художня самодіяльність завжди користувались повагою студентів університету. В численних спортивних секціях займалися різними видами спорту понад 1300 студентів. В листопаді була проведена легкоатлетична естафета на приз газети «За наукові кадри». Найсильнішою виявилась команда фізико-математичного факультету.

В БЕРЕЗНІ 1957 року відбулись збори комсомольського

активу, на яких обговорили питання про дальше поліпшення ідейно-виховної роботи серед молоді університету. На факультетах почали проводитись ленінські читання. Проводились також зустрічі з учасниками трьох революцій, вечори запитань і відповідей. В жовтні відбувся вечір зустрічі з Героєм Радянського Союзу, учасником першої полярної експедиції Ернестом Теодоровичем Кренкелем.

В жовтні 1958 року країна Комсомолія святкувала свій 40-річний ювілей. На зустріч цієї знаменної дати 3000-й загін комсомольців університету розгорнув роботу по вивченню славного шляху ВЛКСМ; проводились тематичні вечори, зустрічі з першими комсомольцями, теоретичні конференції і літературні диспути.

На протязі 1958 року комітет комсомольської організації провів декілька семінарів для корсоргів груп, курсів, членів бюро. Вперше був проведений день навчання комсомольського активу університету.

Постійну допомогу у всіх цих

починаннях надавала комітет у ЛКСМУ партійна організація. Завдяки цьому комсомольська організація в основному справила зі своїм головним завданням.

Зросло число відмінників. На факультетах працював 41 науковий гурток, які об'єднували понад 930 студентів. НСТ спільно з кафедрами провело 2 наукових студентських конференцій, де на пленарних засіданнях було заслухано 145 доповідей.

Було проведено також загальноуніверситетський огляд наукових студентських робіт. З 117 робіт 52 пали на міжобласний огляд. 18 робіт було нагороджено.

За кращу постановку трудово-виховання серед вузів району нашому університетові була вручена грамота міському ЛКСМУ і перехідний вимпел РК ЛКСМУ. Комсомольці університету побудували комплексну спортоб'єкту ОДУ і літній оздоровчий табір, привели в порядок двір головного корпусу університету, водну станцію, проводили роботу в парку «Дружба».

До 19 травня 1958 року студенти університету відпрацювали 52 200 людино-годин, ними було внесено до комсомольської копилки 177 600 крб. (в старих грошах). Більше 200 комсомольців в літній період працювали на цілиних землях Казахстану. Ось якими чудовими трудовими подарунками зустріли своє свято комсомольці університету.

ПОКРАЩАННЯМ навчальної, наукової та виховної роботи зустріли комсомольці та молодь університету XXI з'їзд КПРС. Навесні 1959 року була проведена наукова конференція НСТ, де було заслухано понад 80 доповідей. Вийшов збірник наукових студентських робіт, що вмістив 35 статей. Проведено конкурс студентських робіт. 50 з них відібрали на республіканський конкурс.

М. АНДРІЙЧУК,  
аспірантка кафедри  
наукового комунізму.



**ЦЬОГО РОКУ XVIII** шевченківська конференція відбулась на священній землі Черкащини; землі, яка породила Прометея духу, яку майбутній Кобзар сходить, «малими босими ногами». Саме тут, ще хлопчиком і підлітком, поборник волі і правди, ввібрав у себе горе і страждання народне, вперше був зворушений красою пісень і дум народних.

В святково прибраному актовому залі новозбудованого учбово-корпусу Черкаського педагогічного інституту над Дніпром-Славутичем зібралися шевченкознавці Києва і Ужгорода, Одеси і Запоріжжя, Ніжина і Баку, Ленінграда і Кіровограда, Харкова та Донеччини.

Після короткого і палкого вступного слова ректора інституту

# НА ЗЕМЛІ ЧЕРКАЩИНИ

ту Героя Радянського Союзу доцента О. В. Тканка, на першому пленарному засіданні з доповіддю виступив член-кореспондент АН УРСР лауреат Ленінської премії Є. П. Кирилюк.

З неослабною увагою слухали ми свіжі роздуми на тему «Т. Г. Шевченко та І. П. Котляревський». Євген Прохорович наголошує, що Котляревського Шевченко сприйняв як свого попередника і вчителя, а його славозвісню «Енеїду» як український патріотичний твір.

Старший науковий співробітник інституту літератури імені Т. Г. Шевченка В. Є. Шубравський

розповів про невідомі статті, знайдені в Центральному Ленінградському архіві. Перша — анонімна, автором другої є Замін. Присвячені вони пам'яті Т. Г. Шевченка. Перша стаття під назвою «Напоминання о Тарасе Григорьевиче Шевченко» у цензора одержала назву «Воззвание». В ній щедро цитуються заборонені в Росії Шевченкові твори, закликається збудувати в Києві пам'ятник Шевченкові, відкрити школу імені Т. Г. Шевченка. Анонімний автор назвав Шевченка виразником дум і прагнень всіх народів Росії, високо оцінив його як поета-інтернаціоналіста.

У забороненій статті Заміна знаходимо рядки «Заповіту», стислий виклад Шевченкової біографії та стислу характеристику його творчості, яка порівнюється з творчістю Кольцова, Нікітіна.

Заступник редактора журналу «Звезда» П. В. Жура (Ленінград), відомий за працями «Шевченківський Петербург» та «Третя подорож», у своїй багатій на свіжі факти доповіді розповів про тісні зв'язки Шевченка з прогресивною українською молоддю в останні роки життя.

Доцент Львівського університету Т. І. Пачовський детально розповів про образ Т. Г. Шевченка у віршах польських поетів II половини XIX ст., а молодший науковий співробітник інституту літератури Н. П. Чамата продовжила свою вельми цікаву розмову про віршовий розмір Шевченкових поезій.

На секційних засіданнях з доповідями та повідомленнями виступили старший науковий співробітник інституту літератури В. С. Бородин та доцент І. С. Олійник з Запоріжжя, доцент В. Л. Микитась з Ужгорода та вчителька Л. П. Семенова з Донеччини, доцент нашого університету А. А. Москаленко та доцент П. Д. Тимошенко з Київського університету, доцент Ф. Т. Ващук з Запоріжжя.

На заключному пленарному засіданні з доповіддю на тему «Т. Г. Шевченко та І. С. Тургенев» виступив член-кореспондент АН УРСР лауреат Ленінської премії Є. С. Шаблювський. Відомо, що Шевченко і Тургенев дуже прагнули познайомитися один з одним. Проте особиста зустріч Тургенева з Шевченком відбулася лише в січні 1859 р. Тарас Григорович ділиться з талачовитим російським письменником-демократом найінтимнішим, показує йому «захлявну книжечку», «Щоденника». Тургенев відчув велику народну

силу, талант і ліризм Шевченкової поезії. Незважаючи на соціальну відстань митець відчув митця. В пам'ять Тургенева глибоко і надовго западають Шевченкові слова «бо благоденствують», дослідники знаходять в обох авторів також спільні тематично-образні мотиви.

Схвилювано прозвучав привіт з братнього Азербайджану шевченкознавця А. Ажалова (м. Баку). Від імені азербайджанських поетів він вручив збірку поезій І. Драча азербайджанською мовою з поемою про Тараса Шевченка. Збірку харківського видавництва подарував О. О. Миронов, який виступив з широким дослідженням з питання перекладу поезій Шевченка «Садок вишневий коло хати...» німецькою мовою. З подібною темою про переклад Шевченкових поезій німецькою мовою виступила кандидат філологічних наук Я. М. Погребенник (м. Київ).

З ґрунтовним звітом про творчі здобутки великого колективу інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка в переддень Ленінського ювілею виступив заступник директора інституту С. Д. Зубков. Називались відповідальні і злободенні проблеми, їх ідеологічна войовнича спрямованість. З палким закликком до студентської молоді звернулися наприкінці провідні шевченкознавці лауреати Ленінської премії Є. П. Кирилюк та Є. С. Шаблювський: вчитись і трудитись на благо любимой Вітчизни, палко захищати чистоту Ленінських ідей, безмежно гордитись найпочеснішим на Землі ім'ям — громадянина СРСР.

З великою увагою і вдячністю прослухали студенти Черкаського педінституту протягом двох днів конференції кілька лекцій доцента нашого університету А. А. Москаленка з питань лексикології та історії мови.

Чудовий тематичний концерт і пророчі рядки Шевченкової поезії — завершення.

Доцент В. ДРОЗДОВСЬКИЙ.

## СЕМАНТИЧНІ НЕОЛОГІЗМИ

**П**РАКТИЧНИЙ досвід кожного народу закріплюється не тільки в появі нових матеріальних цінностей, а й у появі в мові цього народу нових слів, неологізмів. Неологізми бувають двох типів — лексичні і семантичні. Лексичні неологізми — це утворені із старого мовного матеріалу й за традиційними способами словотвору слова з новим значенням.

Семантичні неологізми — це старі слова, які в процесі свого функціонування набули іншого, вторинного, переносного значення, що існує з первісним, прямим значенням цього слова. Нове значення в старому слові виникає на базі якоїсь однієї спільної риси, властивості і старому, і новому предмету, явищу.

Розкрити зв'язок нового значення семантичного неологізму з прямим первісним значенням старого слова — це значить, пізнати біографію нового слова. Нижче ми й розповімо біографію декількох семантичних неологізмів.

**Піонер.** Слово **піонер** уперше з'явилося у французькій мові, з якої воно й зайшло в інші мови. У французькій мові слово **піонер** спочатку вживалося у значенні «робітник», зокрема, «робітник-замлекоп». Згодом слово **піонер** дещо звузило своє значення й стало вживатися у значенні «сапер, солдат інженерних військ, що прокладає дорогу вперед іншим солдатам». У такому значенні слово **піонер** і почало вжи-

### СЛОВО ПРО СЛОВО

ватися з XVIII ст. у російській та українській мовах. Та в XIX ст. в англійській мові слово **піонер** набуло ще одного значення — «поселенець на неосвоєних землях Північної Америки».

У зв'язку з цим і в російській та українській мовах слово **піонер** стало вживатися ще й у значеннях «першовідкривач, новосел, зачинатель, ініціатор, новатор». Уживане в цих значеннях слово **піонер** було вже в II половині XIX ст. новим словом — семантичним неологізмом.

Та після Жовтня слово **піонер** на базі попередніх значень набуло в наших мовах ще одного значення: воно стало назвою члена дитячої комуністичної організації, юних лєнінців, майбутніх будівників комунізму.

**Утопія.** Слово **утопія** вперше було утворене в грецькій мові з двох слів: **У** — «не», **Топос** — «місце» — і вживалося у значенні «неіснуюче, вигадане місце». У цьому значенні слово **утопія** і було запозичене з грецької в інші європейські мови.

У 1516 році англійський мислитель Томас Мор написав широко тепер відому книгу під назвою «Утопія». Словом **Утопія** в цій книзі був названий ніде неіснуючий острів, на якому був організований ніде неіснуючий у той

час ідеальний суспільний лад.

У період розкладу феодалізму й зародження капіталізму (кінець XVIII — початок XIX ст.), коли передові люди почали боротися за поліпшення суспільного ладу, слово **Утопія** на тій підставі, що на вигаданому острові існувало ідеальне суспільство, стало без достатньої наукової аргументації набувати нового значення — «вчення про соціальну перебудову суспільного ладу й організацію соціалістичного суспільства». «Що таке утопія? В науковому значенні се...» писала Леся Українка, — якась така теорія, що не має ніяких шансів на здійснення і через те їй нема місця в реальному світі». Так у кінці XVIII — на початку XIX ст. з'явився новий семантичний неологізм.

Та з появою марксизму слово **утопія** в його вторинному значенні, у значенні семантичного неологізму протягом XIX ст. поступово перетворилося у лексичний історизм. «Ми...» писав В. І. Ленін, — стоїмо цілком на ґрунті теорії Маркса: вона вперше перетворила соціалізм з утопії в науку».

Після розвінчання марксистами утопії як ідеалістичного вчення про побудову соціалістичного суспільства це слово набуло ще одного значення. Так, тепер слово **утопія** може вживатися і в значенні «фантазія, нездійсненна мрія».

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

## ВАЖЛИВА СПРАВА

**В** УНІВЕРСИТЕТІ, як і в інших вузах країни, лабораторії устатковані дорогими приладами і апаратами. В лабораторіях проводяться численні досліді, часто з застосуванням вогнебезпечних хімічних реактивів і речовин. В силу цього кожний студент, кожний співробітник університету зобов'язані суворо дотримувати правила пожежної безпеки, оберігаючи цінні прилади, лабораторії та аудиторії від знищення вогнем.

А між тим, проведеною перевіркою протипожежного стану університету виявлено ряд порушень встановлених правил. Так, не усіма посадовими особами виконуються розпорядження держпожнадзора і накази ректора в зв'язку з цими розпорядженнями. В лабораторіях не вивішені на видному місці інструкції про заходи пожежної безпеки, не всі лабораторії забезпечені вуглекислими вогнегасниками.

У палеонтологічному музеї старший електрик г. Руденко допустив монтаж освітлювальної електропроводки з порушенням відповідних правил, хоча добре знає, що в цьому році мав місце випадок замикання електромережі в будівлі факультету романогерманської філології.

Не можна миритися і з тим, що в деяких гуртожитках нагально зачинені запасні на випадок пожежі евакуаційні виходи.

Всі ці факти повинні насторожити тих посадових осіб, що відповідають за пожежну безпеку. Треба оживити діяльність добровільної пожежної дружини. В короткий строк університет повинен бути в зразковому протипожежному стані.

Г. КОНЄВ,  
старший інспектор СВПЧ-4  
МВС Центрального району  
м. Одеси.



За два дні до стипендії.

Фотожарт студента  
Г. МЯГКОВА.